

Dosarul nr. 2ra-1567/22
2-21047507-01-2ra-31102022

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. M. Proca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Excaviaz-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Prodan împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Excaviaz-Com” cu privire la încasarea restanțelor salariale, indemnizației, recalculului la salariu, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 01 aprilie 2021, Alexandru Prodan, reprezentat de avocatul Marian Suduc, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Excaviaz-Com”, (în continuare SRL „Excaviaz-Com”), solicitând încasarea salariului în sumă totală de 9760 de lei, a compensației pentru zilele de concediu nefolosit pentru perioada de activitate 10 aprilie 2020-31 iulie 2020 în sumă de 298,50 de lei, indemnizației pentru staționare pentru luna iulie, anul 2020, în sumă de 2775 de lei, recalculului la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru lunile aprilie-iunie 2020, a câte 555 de lei pentru fiecare lună, în sumă totală de 1665 de lei, a penalității în mărime de 5238 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în baza contractului individual de muncă nr. 2 din 10 aprilie 2020, a fost angajat în funcția de conducător-auto în cadrul SRL „Excaviaz-Com”, unde a activat până la data de 31 iulie 2020. Prin ordinul nr. 2 din 31 iulie 2020, angajatorul SRL „Excaviaz-Com” unilateral a încetat contractul individual de muncă, neindicând temeiurile legale ale încetării, ordin care nu i-a fost adus la cunoștință sub semnătură. Totodată, pârâtul nu i-a achitat salariul pentru munca prestată în baza contractului de muncă pentru perioada lunilor aprilie-iunie 2020, indemnizația pentru staționare pentru luna iulie, anul 2020, compensația pentru zilele de concediu nefolosit, precum și recalculul la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru lunile aprilie-iunie 2020.

Având în vedere încălcarea prevederilor legislației muncii de către angajator, s-a adresat cu o petiție Inspecției Teritoriale de Muncă Orhei a Inspectoratului de Stat al Muncii, care a efectuat în baza sesizării un control inopinat privind respectarea legislației din domeniul raporturilor de muncă la SRL „Excaviaz-Com”.

Reclamantul a menționat că, în cadrul controlului efectuat, au fost constatate multiple încălcări admise de către SRL „Excaviaz-Com” în privința raportului de muncă cu el. Astfel, contractul individual de muncă nr. 2 din 10 aprilie 2020, prezentat în cadrul controlului, perfectat pe numele său, conform căruia a fost angajat în funcția de conducător-auto la SRL „Excaviaz-Com” a fost semnat numai de angajator, în persoana administratorului Vitalie Baidan, însă nu a fost semnat de el și nici nu i-a fost înmănat un exemplar al contractului, prin ce au fost încălcate prevederile art. 56 alin. (3) Codul muncii; în baza contractului individual de muncă indicat, angajatorul a emis ordinul nr. 2 din 10 aprilie 2020 de angajare în funcția de conducător-auto, ordin care nu i-a fost adus la cunoștință prin semnătură, prin ce nu s-au respectat prevederile art. 65 alin. (2) Codul muncii; ordinul nr. 2 din 31 iulie 2020 de încetare a contractului individual de muncă, prezentat în cadrul controlului, a fost emis de către angajator fără referire la articolul, aliniatul punctul și litera din lege și nu i-a fost adus la cunoștință, prin ce au fost încălcate prevederile art. 81 alin. (3) Codul muncii; conform tabelelor de evidență a timpului de muncă, documentelor contabile prezentate în cadrul controlului, care tot nu au fost semnate, salariul calculat nu a fost achitat pentru perioada de muncă luna aprilie, anul 2020 pentru 113 ore lucrate în mărime de 3100 de lei, pentru luna mai, anul 2020, pentru 160 ore lucrate în mărime de 3330 de lei și pentru luna iunie, anul 2020, pentru 167 ore lucrate, în mărime de 3330 de lei, prin ce au fost încălcate prevederile art. 142 alin. (1) lit. b) Codul muncii; de asemenea, conform documentelor contabile/listele de plată prezentate în cadrul controlului, pentru luna iulie, anul 2020, nu a fost retribuit pentru timpul de staționare, deoarece în perioada 01 iulie 2020-31 iulie 2020 s-a aflat în staționare din vina angajatorului, fapt confirmat prin tabelele de evidență a timpului de muncă, prin ce au fost încălcate prevederile art. 80¹ Codul muncii; conform documentelor contabile prezentate în cadrul controlului, la încetarea contractului individual de muncă angajatorul a calculat compensația pentru zilele de concediu nefolosit, însă conform listelor de plată prezentate, compensația nu i-a fost achitată, prin ce au fost încălcate prevederile art. 119 alin. (1) Codul muncii; la stabilirea salariului în funcția de conducător auto/șofer pe autocamion de mare tonaj și ulterior lunar la calcularea salariului, angajatorul nu a respectat/alocat coeficientul de multiplicitate obligatoriu, stabilit conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară, pct.2/1.

Reclamantul a susținut că, pârâtul nu i-a achitat salariul pentru munca prestată în baza contractului de muncă pentru perioada lunilor aprilie-iunie 2020, în sumă totală de 9760 de lei, indemnizația pentru staționare pentru luna iulie, anul 2020, în sumă de 2775 de lei, compensația pentru zilele de concediu nefolosit pentru perioada de activitate 10 aprilie 2020-31 iulie 2020 în sumă de 298,50 de lei și recalculul la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru lunile aprilie-iunie 2020, a câte 555 de lei pentru fiecare lună, în sumă totală de 1665 de lei. Astfel, suma totală ce urmează a-i fi achitată este de 14498,50 de lei.

Neachitarea salariului, compensațiilor și indemnizațiilor pentru perioada indicată a fost constatată de către Inspekția Teritorială de Muncă Orhei prin controlul inopinat efectuat la SRL „Excaviar-Com”, în baza sesizării sale și în corespundere cu prevederile art. 19 alin. (2) lit.b) al Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08 iunie 2018. Totodată, angajatorul SRL „Excaviar-Com”, prin scrisoarea din 11 noiembrie 2020 adresată Inspekției Teritoriale de Muncă Orhei, ca rezultat al prescripțiilor conform procesului-verbal de control nr. PV-ISM-2020-00863 din 27 octombrie 2020, a recunoscut și a informat că, i-au fost recalculate salariile pe lunile mai 2020 și iunie 2020 a câte 555 de lei pentru fiecare lună, 2775 de lei, indemnizația pentru staționare pentru luna iulie, anul 2020 și diferența pentru indemnizația pentru concediul nefolosit pentru perioada de activitate 10 aprilie 2020-31 iulie 2020 în sumă de 298,50 de lei, sume care s-a angajat să le achite în luna noiembrie 2020, însă nu i-au fost achitate. Pentru încălcările constatate, în rezultatul controlului efectuat, Inspekția Teritorială de Muncă Orhei a inițiat o procedură administrativă în conformitate cu art. 69 Cod administrativ și procesul-verbal de control nr. PV-ISM-2020-00863 din 27 octombrie 2020 în privința SRL „Excaviar-Com”, prin care s-a solicitat înlăturarea încălcărilor constatate.

Întru evitarea unor cheltuieli suplimentare legate de acest caz, reclamantul a precizat că, de nenumărate ori s-a adresat verbal către pârât pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, însă ultimul nu a reacționat nici într-un fel, ceea ce a condus la faptul că, în adresa pârâtului a fost expediată o somație în vederea achitării restanței la salariu și compensațiilor enunțate, fiind informat și despre consecințele întârzierii achitării sumei solicitate în conformitate cu legislația în vigoare în cazul nerespectării angajamentului în scris. Drept urmare, administratorul SRL „Excaviar-Com” a informat că, a primit salariul, dar a refuzat să semneze listele de plată, însă o dovadă în acest sens nu a prezentat. Pornind de la faptul că, pârâtul în mod ilegal a reținut salariul, a considerat oportun calcularea și încasarea penalității în sumă totală de 5238 de lei, a câte 29,1 lei pentru fiecare zi de întârziere din suma neachitată a salariului de 9760 de lei, pentru o perioadă de 180 de zile.

Reclamantul a afirmat că, pârâtul, prin acțiunile sale, i-a cauzat daune morale, a suferit un șoc psihic puternic, fiind influențat comportamentul său în familie, or, i-a fost refuzat neîntemeiat, într-un mod grosolan, remunerarea pentru munca prestată, fiind nevoit să se adreseze în instanța de judecată. Pe parcurs a avut o reputație ireproșabilă în societate, toată viața a muncit și a dus un mod de viață corect fără a avea conflicte și astfel fiind la o vârstă înaintată, a ajuns într-o situație absolut ieșită din comun. Aceste daune morale fiind estimate la suma de 20000 de lei.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Prodan și s-a încasat de la SRL „Excaviar-Com” în beneficiul lui Alexandru Prodan, în temeiul contractului individual de muncă nr.2 din 10 aprilie 2020, restanța la salariu în sumă totală de 9760 de lei, compensația pentru concediul nefolosit pentru perioada 10 aprilie 2020-31 iulie 2020, în sumă de 298,50 de lei, indemnizația pentru staționare pentru luna iulie 2020, în sumă de 2775 de lei, recalculul la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru perioada lunilor aprilie-iunie 2020, a câte 555 de lei lunar, în total suma de 1665 de lei, penalitatea în mărime de 5238 de lei și suma de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și cheltuielile de judecată sub

forma de asistență juridică în sumă de 6000 de lei; în rest, au fost respinse ca neîntemeiate pretențiile lui Alexandru Prodan împotriva SRL „Excaviaz-Com”; s-a încasat de la SRL „Excaviaz-Com” în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 692,09 lei, suma de 592,09 lei pentru pretenția patrimonială și 100 de lei pentru pretenția nepatrimonială cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de SRL „Excaviaz-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici și s-a menținut hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, SRL „Excaviaz-Com” și reprezentantul său, avocatul Marina Balanici, fiind citați în mod legal despre data și ora ședinței de judecată, nu s-au prezentat. Întru a nu admite tergiversarea examinării cauzei, în temeiul art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în apel, instanța de apel a constatat că, instanța de judecată ierarhic inferioară, în mod just a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor reclamantului Alexandru Prodan.

Potrivit constatărilor din procesul-verbal întocmit de către Inspectoratul de stat al muncii Orhei, au fost înaintate pârâtului SRL „Excaviaz-Com” prescripții și anume: de achitat pentru Alexandru Prodan restanțele la plata salariului pentru lunile aprilie-iunie 2020. Pentru perioada de staționare (01 iulie 2020-31 iulie 2020) produsă din vina angajatorului de calculat și de achitat salariatului Alexandru Prodan salariul pe care acesta nu l-a primit, conform prevederilor art.80¹ alin.(3) din Codul muncii. Pentru salariatul Prodan Alexandru de calculat pentru perioada de muncă în cadrul unității 10 aprilie 2020-31 iulie 2020 compensația pentru zilele de concediu nefolosit și de achitat.

La caz, instanța de apel a reținut că, pârâtul/apelantul în cererea de apel susține faptul că salariul lui Alexandru Prodan pentru lunile aprilie-iunie 2020 a fost achitat, însă listele de salariul pentru lunile respective au fost prezentate la semnarea în luna iunie din cauza pandemiei COVID-19, însă Alexandru Prodan a refuzat să semneze acestea listele.

În speță, instanța de apel a considerat declarative afirmațiile enunțate, or careva probe care să confirme cele enunțate nu au fost prezentate instanței, iar obligația dovedirii achitării salariului îi revine angajatorului prin documente justificative care să demonstreze efectuarea plății către salariat.

Succesiv nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele invocate în apel precum că instanța de fond urma să mai indice cu ce fel de probe poate fi confirmat faptul neachitării salariului reclamantului, or, potrivit prevederilor art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept teme al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Iar potrivit art. 119 alin. (1) Cod de procedură civilă, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces.

Totodată, în conformitate cu art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind

admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Corespunzător, în circumstanțele în care angajatorul nu a probat efectuarea plăților salariale pentru lunile aprilie-iunie 2020 și pentru perioada de staționare (01 iulie 2020-31 iulie 2020) produsă din vina angajatorului, compensația pentru zilele de concediu nefolosit, recalculul la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru perioada lunilor aprilie-iunie 2020, angajatului Alexandru Prodan, plăți care au fost constatate în urma controlului inopinat la SRL „Excaviaz-Com” de către Inspectoratul de stat al muncii Orhei, fapt confirmat prin procesul-verbal de control nr. PV-ISM-2020-00863 din 27 octombrie 2020, instanța de apel a reținut ca, întemeiată concluzia instanței ierarhic inferioare care a încasat de la SRL „Excaviaz-Com” în beneficiul lui Alexandru Prodan, în temeiul contractului individual de muncă nr.2 din 10 aprilie 2020, restanța la salariu în sumă totală de 9760 de lei, compensația pentru concediu nefolosit pentru perioada 10 aprilie 2020-31 iulie 2020, în sumă de 298,50 de lei, indemnizația pentru staționare pentru luna iulie 2020, în sumă de 2775 de lei, recalculul la salariu pentru coeficienții minimi de multiplicitate pentru perioada lunilor aprilie-iunie 2020, a câte 555 de lei lunar, în total suma de 1665 de lei.

Prin urmare, în temeiul art. 330 alin. (2) Codul muncii, pentru reținerea din vina angajatorului, a plăților salariale, instanța de apel a reținut ca justă concluzia instanței de fond de admitere a pretenției cu privire la încasarea penalității în sumă totală de 5238 de lei, conform calculului prezentat de reprezentantul reclamantului.

Succesiv, instanța de apel a reținut că reprezentantul apelantului în cererea de apel depusă nu a invocat ilegalitatea calculului efectuat, însă doar a invocat prevederile art. 947 alin. (5) Cod civil, care stipulează că debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Cu referire la cele enunțate, instanța de apel a considerat că norma de drept enunțată nu este aplicabilă speței, iar apelantul nu a prezentat careva probe care să demonstreze lipsa vinei angajatorului în reținerile de salariu, fapt ce exclude încasarea penalităților pentru neplata la timp a salariului.

În asemenea împrejurări și având în susținere prevederile art. 118 Cod de procedură civilă, în sensul căreia fiecare parte urmează să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, instanța de apel a constatat că susținerile reprezentantului SRL „Excaviaz-Com” nu și-au găsit confirmarea prin probe pertinente și admisibile.

Redând prevederile art. 329 Codul muncii, art. 2036 alin. (1), (3), art. 2037 Cod civil și raportând la caz prevederile enunțate, instanța de apel a menționat că, în ceea ce ține de pretenția înaintată de Alexandru Prodan cu privire la repararea prejudiciului moral în quantum de 20000 de lei, instanța ierarhic inferioară just a considerat că pretenția urmează a fi admisă parțial, cu încasarea sumei de 10000 de lei, quantum ce, în opinia instanței, reprezintă o satisfacție echitabilă pentru reclamant.

Or, la determinarea quantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

În acest sens nu pot fi reținute ca întemeiate alegațiile invocate în apel precum că intimatul Alexandru Prodan nu a dovedit prin probe că a simțit emoții psihice, în urma cărora a avut consecințe negative, urmare a acțiunilor ilicite a administratorului companiei apelante și legătură de cauzalitate între acțiuni ilicite și emoții negative, or, contrar celor indicate prin neachitarea la timp a salariului lui Alexandru Prodan, ultimului i-a fost adusă atingere dreptului său constituțional la retribuirea muncii garantat de lege. Violarea acestui drept, indubitabil i-a cauzat un prejudiciu moral reclamantului.

Citând prevederile art. 82, art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, instanța de apel a indicat că, potrivit bonului de plată seria DAA nr. 02031711 din 27 ianuarie 2021, pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocat, reclamantul Alexandru Prodan a achitat onorariul în sumă de 6000 de lei (f.d.39).

Corespunzător, reieșind din practica judiciară în instanțele naționale și recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților din 30 martie 2012 privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a reținut ca justă concluzia instanței ierarhic inferioare, care a conchis că ținând cont munca efectiv depusă de către avocat, precum și de cuantumul pretențiilor admise, cheltuielile de asistență juridică, necesare și rezonabile, care urmează a fi compensate de către SRL „Excaviaz-Com”, just au fost apreciate în mărime de 6000 de lei.

Totodată cu referire la prevederile art. 85 alin. (1) Cod de procedură civilă, în circumstanțele enunțate, ținând cont de faptul că acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond de a încasa de la pârâțul SRL „Excaviaz-Com”, în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 692,09 lei, 592,09 lei pentru pretenția patrimonială și 100 de lei pentru pretenția nepatrimonială cu privire la încasarea prejudiciului moral.

La 07 octombrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d. 84) și la data de 10 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.3,15), SRL „Excaviaz-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel sau pronunțarea unei noi hotărâri de către instanța de recurs.

În motivarea recursului s-a invocat că, că nici administratorul, nici reprezentantul, avocatul Marina Balanici, nu au fost înștiințați despre data, ora și locul examinării cererii de apel. Astfel, decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, fără citarea legală.

Cu referire la recomandarea nr. 54 cu privire la aplicarea corectă a normelor procedurale despre citarea participanților la proces, având în vedere interpretarea incorectă de către instanțele de judecată a normelor de procedură civilă cu privire la înștiințarea participanților la proces, recurentul a menționat că, Curtea Supremă de Justiție a indicat că, participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții se înștiințează prin citație privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură (art. 102 alin. (1) Cod de procedură civilă). Citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată (art. 105 alin. (1) Cod de

procedură civilă). În context au fost citate prevederile art. 102 alin. (2), art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă. Totodată, legea procedurală mai prevede că, citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, posta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. Respectiv, persoana se va considera legal citată numai în cazul în care există confirmarea transmiterii și primirii citației sau înștiințării. Astfel, a susținut că, materialele cauzei lipsesc dovezi ce confirmă recepționarea/primirea citației sau înștiințării despre ședința de judecată fixate pentru data de 14 iunie 2022.

Recurentul a opinat că, soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, este ilegală, adoptată cu încălcarea normelor de drept material și cel procedural. Instanța de apel a considerat declarative afirmațiile enunțate în cererea de apel precum că salariul intimatului pentru lunile aprilie-iunie 2020 i-a fost achitat, însă listele pentru salariul au fost prezentate pentru semnarea intimatului ulterior, iar ultimul a refuzat să le semneze. În prima instanță, în cadrul ședinței de judecată, a prezentat instanței de fond procesul-verbal întocmit și semnat de administratorul S.R.L. „Excaviaz-Com”, Vitalie Baidan, semnat de tractoristul Ion Șaptefrați, care confirmă faptul că intimatul a refuzat să semneze listele pentru salariul pentru lunile aprilie-iunie 2020. Nici instanța de fond, nici instanța de apel nu au dat aprecierea acestei probe, nu au constatat dacă este aplicabilă, suficientă sau insuficientă, pe când, instanțele de judecată în motivarea deciziilor sale au obligațiunea de a da apreciere tuturor probelor prezentate de părți întru susținerea apărării sale. De altfel, a pretins existența încălcării dreptului la un proces echitabil, a principiului egalității părților în proces, ceea ce a dus la emiterea unor decizii judecătorești ilegale.

Hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel au fost adoptate cu încălcarea normelor de drept material și procedural, fără a fi elucidate pe deplin circumstanțele cauzei de fapt și de drept, la fel, ca și săvârșirea altor încălcări, fiind interpretată în mod eronat legea.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 31 octombrie 2022 (Vol.II, f.d.85) a fost expediată în adresa intimatului și a fost recepționată la 03 noiembrie 2022, conform avizului de recepție (Vol.II, f.d.89).

La data de 10 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.90), Alexandru Prodan, reprezentat de avocatul Marian Suduc, a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea considerării recursului inadmisibil cu respingerea acestuia.

Examinând temeiurile recursului declarat de SRL „Excaviaz-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Art. 434 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă statuează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele cauzei rezultă că, decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 iunie 2022 și a fost expediată copia deciziei integrale către participanții la proces la data de 02 august 2022, inclusiv avocatului părții recurente, Marina Balanici, prin intermediul poștei electronice, balanici.marina1976@mail.ru, în calitate de reprezentant al persoanei juridice SRL „Excaviaz-Com” (Vol.I, f.d.193-193 verso).

La caz, cererea de recurs a fost depusă de către SRL „Excaviaz-Com”, prin intermediul reprezentantului, avocatul Marina Balanici, la data de 07 octombrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d. 84) și la data de 10 octombrie 2022 (Vol.II, f.d.3,15), prin intermediul poștei electronice.

Cu referire la argumentul din recurs precum că, SRL „Excaviaz-Com” ar fi recepționat copia deciziei instanței de apel la data de 09 august 2022, prin colet poștal, Completul reiterează că, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost comunicată la 02 august 2022 la adresa electronică a avocatului Marina Balanici, care, de altfel, a și semnat recursul declarat în numele persoanei juridice (Vol.II, f.d.52). Or, în cererea de recurs de către persoana juridică a fost aplicată doar ștampila acesteia, nefiind aplicată semnătura administratorului Vitalie Baidan.

Aici Completul notează că, avocatul Marina Balanici a acționat în numele și interesele persoanei juridice SRL „Excaviaz-Com”, în baza mandatului avocațial Seria MA nr.1686325 din 06 mai 2021, cu împuternicirile inserate pe versoului acestuia, inclusiv de a ataca hotărârea judecătorească, contrasemnate de administratorul SRL „Excaviaz-Com”, Vitalie Baidan, fiind vizibilă semnătura aplicată de client (Vol.I, f.d.75-75 verso).

În conformitate cu art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În altă ordine de idei, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul generat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul enunțat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Altfel spus, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Pornind de la textul normei de drept citate *supra*, din care se deduce expres că termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, care la caz s-a realizat la data de 02 august 2022, Completul iterează că, SRL „Excaviaz-Com”, reprezentat de avocatul Marina Balanici, a depus cerere de recurs doar la 07 octombrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d. 84).

Alegația recurentului precum că, decizia instanței de apel a fost comunicată la data de 09 august 2022, conform coletului poștal, nu poate fi reținută în justificarea omiterii termenului, precum nici nu poate duce la considerarea recursului ca fiind declarat în termen. Or, în circumstanțele conturate anterior este evident că în adresa

electronică a avocatului recurentului, care a și semnat recursul, copia deciziei instanței de apel din 14 iunie 2022 a fost comunicată încă la data de 02 august 2022. Respectiv, termenul de două luni în interiorul căruia urma a fi declarat recursul la caz, în contextul prevederilor art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, urma a fi calculat începând cu data de 03 august 2022, adică data imediat următoare datei comunicării actului judecătoresc.

Completul precizează că termenul de declarare a recursului în Secțiunea a 2-a este de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit în virtutea art. 434 Cod de procedură civilă.

În situația relatată, având în vedere diligența părților de a urmări desfășurarea procesului, precum și obligația participanților la proces, în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Completul conchide că recurentul nu și-a valorificat posibilitatea de a-și realiza drepturile procedurale în termenul stabilit de legiuitor.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele *Van Harn vs. Germania*, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul *res judicata*, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită (a se vedea *Ponomaryov v. Ucraina*, nr.3236 / 03, §§ 41, 3 aprilie 2008).

Or, în cauza *Bodiu vs Republica Moldova*, cererea nr. 7516/10, hotărârea din 18 iunie 2019, §§ 23-24, Curtea a considerat că prin admiterea recursului după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit *res judicata*. Astfel, Curtea Supremă de Justiție a încălcat principiul securității raporturilor juridice și a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul Articolului 6 § 1 din Convenție, astfel a avut loc violarea Articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Brumărescu vs Romania [GC]*, nr. 28342/95, §§ 61 și 62).

Adițional, Completul notează că în jurisprudența CtEDO, în cauzele față de Republica Moldova, s-a mai punctat că legislația moldovenească prevede un termen limită de adresare cu recurs până a deveni o decizie definitivă. Astfel, Curtea a constatat o violare atunci când autoritățile au admis un recurs depus după expirarea termenului de prescripție (*Melnic c. Moldovei*, §§ 41- 43; *Istrate c. Moldovei*, nr. 53773/00, §§ 53 - 55, 13 iunie 2006). În consecință, Curtea a constatat o violare a art. 6 § 1 CEDO în ceea ce privește principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de SRL „Excaviaz-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici, or, recursul a fost declarat cu omiterea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 433 lit. b), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Excaviar-Com”, reprezentată de avocatul Marina Balanici, împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat